"וְלָאֲבִיו שֵׁלַח כָּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרַיִם. מאי מטוב מצרים? אמר ר' בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר: שלח לו יין [ישן] שדעת זקנים נוחה היימנו" (מגילה טז)

דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה,
והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בית מדרש לתורה
עטרת חכמים
תל-גיבורים חולון

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גליון מס': 407 פרשת: תרומה שבת קודש ד' אדר א' תשפ"ב (5 בפברואר 2022 למניינם)

	כניסה	יציאה	ר"ת
תל-אביב	16:57	17:56	18:31
ירושלים	*16:41	17:54	18:35
חיפה	16:45	17:54	18:29
באר שבע	16:59	17:57	18:32

*לנוהגים 40 דק' 16:21

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

העיקר הלב!

כתוב בפרשת השבוע, פרשת תרומה, אודות המשכן שהיה לעם ישראל במדבר ובארץ ישראל. וה' יתברך מבקש מעם ישראל (שמות כה, ב): **"וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה** מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר **יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ"**, ומבואר בגמרא (מגילה כט:) שהיו שלוש תרומות, ותרומת בנין המשכן היתה על ידי כולם, כל אחד ואחד **כנדבת ליבו**, ועם ישראל נתבעים ונותנים, ובעין טובה ולב טוב תרמו למשכן בשפע גדול ונורא עד שלא היה כבר צורך, וקיבלו הוראה להפסיק לתרום, כמבואר בפרשת ויקהל.

וביארו המפרשים, שכאשר תורמים דבר קצוב, לא יודעים באמת את ליבו של התורם - מה כוונתו, ועד כמה הוא מעריך את המצוה - כי הוא תורם מה שחייב לתרום, ולא ניכר כאן עבודת ה'. אבל כאשר יש מצוה לתרום נידבת ליבו בלבד, דהיינו כמה שרוצה, בזה רואים כיצד מעריך ומכבד כבוד שמים, בבחינת **תוכו רצוף אהבה**, בזה שמוסיף ותורם בעין טובה ובלב טהור, ומגיעים על ידי כך לתרומות גדולות מאד, ויש כאן קידוש השם ואהבת ה' יתברך. וזו הזכות הגדולה לעם ישראל תמיד, שרואים על התורמים הערכה גדולה לה' יתברך, בזה שתורמים תרומות גדולות של זהב כסף ונחושת.

ומוסיף בזה רבינו אור החיים הקדוש, כאשר אדם תורם בהערכה גדולה **מנדבת ליבו**, אז זוכה לקרבת ה', זוכה לידבק בה' וזוכה להשראת השכינה, ע"ש. וכנראה כאשר הלב חם מאד בעבודת ה', ותורם מנדבת ליבו בשלמות, זוכה על ידי כך להפוך את החומר של **כסף זהב ונחושת** ושאר תרומות, לקדושה עילאית **שהשכינה שורה בו**. וזה בבחינת **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**, שעל ידי עשייה **מכל הלב** השכינה איתנו תמיד. ומפורש כן בספר תהלים (מב, ט), "וּבַלַּיְלָה שִׁירוֹ עִמִּי", ופירש רש"י אין זה לשון שִׁירָה אלא לשון השראה, כלומר שׁוֹרָה עימנו רוח הקודש מלמעלה, ע"ש. ורואים מכאן איזה כח עצום יש לכל יהודי כאשר הוא עושה מכל הלב - נדבה לה' יתברך מבלי שתבעו ממנו סכום מסוים, והוא **מוסיף בכל כוחותיו** - וזה עושה בשמים רעש גדול מאוד. ומצינו אצל יעקב אבינו ע"ה (בפרקש"ת ויצא) שכאשר נתן **דעתו לחזור** להר המוריה, **מיד** קפצה לו הדרך, ויפגע במקום (ועי' חולין צא:).

ובזה מובן הפסוק "וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה", ולא כתוב ויתנו לי תרומה, שהרי תרומה נותנים ולא לוקחים, אלא באמת מי שיודע לתת תרומה **מכל הלב**, הוא לא רק **נותן**, אלא הוא גם לוקח ומקבל רוחניות של קירבת ה' יתברך בדרגות גבוהות, ואשריו. ומפורש כן בשו"ע (יו"ד ס"ס רנח) אם **חשב בליבו** ליתן צדקה, חייב לקיים מחשבתו, ע"ש. וכן כתבו רבינו המשנ"ב (סי' תרלד ס"ק ו) ומרן רבינו זיע"א (יחו"ד ח"ו סימן נב), ע"ש. ומכאן שניתן להגיע לעלייה רוחנית במחשבה קטנה של קדושה. והמקדש עצמו **מלמטה**, מקדשין אותו מלמעלה (יומא לט.), בבחינת אני לדודי **מלמטה**, ודודי לי **מלמעלה**. ומכאן לומדים עוד על מעלת מחזיקי האברכים, ובעלי ההוראות קבע בבית המדרש "עטרת חכמים", שזוכים לשפע **רוחני וגשמי** מהשמים, ובפרט כאשר ההנהלה מתחייבת לזכות את התורמים בלימוד התורה בבחינת ותומכיה מאושר, בעזרת ה' יתברך.

ולימוד זה מצינו בתורה (ס"פ ויקהל) כאשר הנשים הביאו את **מראות הצובאות**, שעל ידי מראות אלו חיזקו את הפוריות של הגברים במצרים, ופרו ורבו על הארץ. ומשה רבינו רצה להתעלם מתרומה זאת, וה' יתברך אמר לו בנבואה, **שזה חביב יותר מכל התרומות** (פרקש"ת שם). וכנראה שבזה הנשים עשו מצוה כפולה שרואים עליהן שהיופי כולו הינו **לבעל בלבד** - לשם שמים - ולא לשווקים ולרחובות חס ושלום. ומראות אלו לא עשו בהן את ארון הקודש, לא את הכרובים ולא את המזבחות, אלא בסך הכל את הכיור וכנו, מכל מקום מאחר ועשו כן מכל הלב, בשמחה ואהבה, הרי זה חביב מאד מאד יותר ויותר מכל כלי קודש, והדברים נוראים!

השבוע נלב"ע רבינו הגדול הר"ר יעקב אדלשטיין זיע"א. זכיתי **ללמוד אצלו ברמת השרון** לפני חמישים שנה. וכידוע שהיה גאון עצום וצנוע מאד, ולפני כחמישים שנה שאל את מרן רבינו זיע"א שאלה קשה באבן העזר (והולפס ביבי"מ ח"ט מהב"ע סי' ז), ע"ש. ושמעתי אז מפי קודשו על הפסוק (שמות כה, יב) "עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה **וְהְיֵה־שָׁם**, מה ניתוסף במלים אלו? אלא ללמדנו, שעצם הענין שנמצא משה רבינו על הר סיני, כבר מוסיף לו עלייה רוחנית, כי נמצא במקום קדוש, בבחינת **אשרי יושבי ביתך**. גם רבינו הרמב"ן על התורה פרשת וישלח כותב כן על הפסוק (בראשית לה, ז) "קוּם עֲלֵה בֵית־אֵל **וְשֶׁב־שָׁם**. ומכאן שהכוונה לכוון להתקדש מכל הלב, עוֹשֶׂה רעש גדול בשמים. ואין הבדל אם זה ידבנו ליבו לתרום תרומה של כסף, או תרומה של חיזוק באהבת ישראל, או חיזוק בשמירת העיניים, או חיזוק בטלפון כשר **למהדרין**, הכל זה תרומה לכבוד ה', ומקדשין אותו מלמעלה.

ומכאן לימי הפורים הקדושים. כידוע מהזוהר הקדוש (תיקוני הזוהר קף נז:), פורים על שם יום הכיפורים, שניתן להתעלות ביום קדוש זה בבחינת אורה (זו תורה) ושמחה וששון ויקר, ומאידך ניתן להשתכר ולרדת בירידה רוחנית חס ושלום, רחמנא ליצלן. ומי שזוכה לקבלת התורה, בבחינת קיימו וקיבלו, קיימו מה שקיבלו (שבת פח.), צריך לדעת **שהעיקר הלב**, ותלוי כיצד מכוונים להתקדש בימים קדושים אלו. ורבים חללים הפילה הליצנות וההפקרות רחמנא ליצלן, ומאידך רבים מתחזקים באמונה ובעבודת ה', בבחינת מרבין בשמחה מרבין באמונה. ורבינו החפץ חיים זיע"א הבטיח בפורים **לשיכור אחד**, שאם יקבל על עצמו זהירות מלשון הרע כהלכה, אז יהיה הוא לידו בגן עדן, והשיכור הטיפש פחד להתחייב. ובעוונותינו הרבים יש כאלו שעדיין נמצאים בגהינם.

ושמעתי לעורר את כולנו בסיום ימי השובבים, על דברי מרן השו"ע (אוח"ח ס"ס תקכט) שכתב, חייבים בית דין להעמיד שוטרים וכו' שלא יתקבצו לאכול ולשתות אנשים ונשים ויבואו לידי עבירה, וכן יזהירו לכל העם שלא יתערבו אנשים ונשים **בבתיהם בשמחה**, ולא ימשכו ביין, ויהיו כולם קדושים, ע"ש. ומכאן שהקדושה **בבית** בזמן האכילה בשבת ובחג, וכן בשבת חתן, ועל אחת כמה וכמה בפורים, הרי זה חובה קדושה, ואין היתר להביא חברים ושכנים וכו' וכו', אלא רק בני המשפחה והקרובים, וכמובן בקדושה וכובד ראש, **והעיקר הלב** בעבודת ה' לתפארת, והלואי שנזכה לכך!

עריכה: ר' ישראל ברכיהו | עימוד: י.ר. 052.7663636

המרכז: רח' החי"ם 4 תל-גיבורים, חולון 03-5011150 03-5011125 6215 חולון info@aterett.co.il www.aterett.co.il

ענקים בינינו - נעים להכיר!

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

שלום וברכה מורי ורבותי!

במסגרת שיחותינו המהנות יותר והמהנות עוד יותר... בע"ה נשוחח היום על קבוצה נדירה ומיוחדת של אנשים, אשר בפשטות - אף אחד מהם לא הולך לקרוא את הדברים. בהיות, והם יותר מעסוקים, שעות העבודה שלהם מעולם לא הוגבלו, הם עובדים גם בשבתות וימים טובים, ואפילו - ואולי במיוחד בימי ראש השנה ויום כיפור.

קהל האנשים המיוחד עליו נשוחח היום הוא קהל מוסרי הנפש, שלוחי דרבנן - "המתרימים" והעומדים על קדקודם של עם ישראל בכדי לזכותם בהחזקת התורה והחסד בארץ ומחוצה לה.

לפני שנדבר עליהם, ננסה להגדיר אותם במספר שורות. מדובר באנשים שלא כמו כל שאר בני האדם בעולם הקמים בכל בוקר בכדי להשיג את פת לחמם, ויום אחרי יום ושעה אחר שעה רודפים אחר הממון בכדי לספק את צרכיהם וצרכי בני ביתם וקצת מעבר... אלו הם אנשים, אשר קמים מדי בוקר אך ורק בכדי למלא את רצונם ואת חפצם של האחרים, עובדים קשה כדי לעשות עוד ועוד הון למען מוסדות התורה והחסד, ובמילים אחרות - **עושים את הקשה שבעבודות - ולא למען עצמם, אלא למען האחרים, אשר הם מאמינים בתפוקה הרוחנית או הערכית אותה הם מייצרים.**

די היה בשורות אלו על מנת ללמדנו עד כמה מדובר באנשים המורמים מעם, ועד כמה שומה עלינו לגשת לכל אחד מהם, לנשק את ידיו, לשאת אותו על כפיים, לפצוח בריקוד, ולספר לו עד כמה אנו מאושרים שבעולמנו 'עדיין' יש אנשים שכאלו.

אמנם בדרך כלל גם למתרימים יש בית, וגם אותו הם צריכים לכלכל, ואשר על כן הם זוכים לשכר עבור עבודתם. אולם, שני דברים ברורים בשכר זה:**האחד**, תמיד יהיה הוא פחות בהרבה מהמקובל בשוק, כי אחרי הכל מדובר בכספי צדקה והקדש והוא ממוען למטרות חשובות ונעלות יותר. ויתרה מזו, מי שמצליח לגייס סכומים נאים ועצומים שכאלה, לו היה עושה זאת למען עצמו, או שהיה משאיר את תנובתו בחיקו, היה זוכה להרבה יותר מאותה משכורת זעומה לה הוא זוכה מהמוסד ברשותו ובראשותו הוא עובד.

יתרה מכך, הרי ברור שכדי לפנות לאדם ולנסות ואף להצליח להוציא ממנו תרומה, זו אחת מהמלאכות הקשות שבמקדש. היא דורשת תעצומות נפש אדירות, חכמה רבה, תעוזה יתירה ואלתורים ללא גבול. עם כישורים שכאלה, ברור שכל מי שמגייס תרומות למען כל מטרה שתהיה, יכל לקבל ולבצע תפקיד בכיר הרבה יותר בכל מקום אחר וליהנות ממשכורות עתק.

את הפסוק "וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ" (דברים כד, טו), אמרה התורה הקדושה על פועל העובד למען משכורת. הוא מטפס על עצים ועולה על פיגומים, ובלבד שיזכה לצאת בסופו של יום עם מזומן לכלכלת ביתו. וכלשון הגמרא (כ"מ קי"ב ע"ב) "מפני מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה, לא על שכרו?".

וכעת תוסיפו על זה כהנה וכהנה, לנפשו של המתרים שאינו מבקש שכר עבור פעולה שעשה אלא כצדקה למען מטרה נעלית ככל שתהיה. אין מתרים שלא חווה את הקושי הזה, אין מתרים שעושה זאת מתוך הרגל ואין מתרים שנהנה 'באמת' מהעבודה. בכל התרמה מעורבות כמויות אדירות של יראת שמים, מסירות נפש, ואפילו סוג של 'עצימת עיניים' מסוימת מהקושי והמבוכה האפשרית.

שימו לב! שהמתרימים הגדולים שבינינו הם אינם אנשי עבודה, אלא דוקא גדולי ישראל בכבודם ובעצמם. הם אלו אשר פונים לציבור פעם אחר פעם ומבקשים את עזרתו להירתם למען מטרות הקודש הנעלות אותן הם מנהלים.

ועוד לא דיברנו על הבזיונות אותם עובר כל מתרים. השעות בהן יכול הוא לעמוד מול קהל ולא להיענות, הפגישות המלוות במפח נפש, "הנדיבים" ואשר מתחייבים על סכומי עתק ולא עומדים בעשירית מהם, מה שמביא את המוסדות שוב ושוב לבוסס בבוץ העמוק מכפי יכולתם.

והיום יחד איתכם נפצח קושיא נוספת, איך יתכן שדוקא אותם מוסרי הנפש הכוללים בתוכם גדולים בישראל, תלמידי חכמים בעלי שיעור קומה ואהבת ישראל נדירה, דוקא עליהם תמיד יהיו את אותם אשר יתלוננו שגובה ההכנסות מול ההוצאות לא מסתדר בעיניהם, של'דעתם' אופן חלוקת המלגות אינו תקין, של'תבונתם' הרבה ניתן היה לחסוך הרבה יותר מהחיסכון אותו משיג המוסד. והחמור מכך - שלדעתם, הרבה מאד מזומנים נשפכים לצורכיהם האישיים של אותם מוסרי נפש?

הרי ההיגיון הבריא היה אומר את ההיפך הגמור. אם אדם מוכן לעבוד מבוקר עד מבוקר ולעבוד אך ורק למען האחרים, הרי ברור שהוא יהיה האחרון שידאג לעצמו יותר מאשר למוסד ולחוסים בצילו. אם כך, איך יתכן שדוקא אותם ארזי הלבנון, רמי המעלה מהשורה הראשונה, מושכים על עצמם את האש הגדולה הזו?

והתשובה לכך היא אחת והיא מדהימה, מרטיטה, מחנכת ומלמדת כאחד.

המשנה באבות (פ"ב מ"ט) מספרת על רבי יוחנן שביקש מתלמידיו לספר לו איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם? כאשר כל אחד מתלמידיו התנאים אמר את דעתו: עין טובה, שכן טוב, חבר טוב, אמר רבי אלעזר בן ערך "לב טוב", ועליו רבי יוחנן "רואה אני את דברי בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם". ועל כל אחד מדברי התנאים האחרים יש ללמוד היאך נכללים בלב טוב. אולם, היום נתמקד בדבריו של אחד מהם הלוא הוא **רבי אליעזר** שאמר "עין טובה", אשר עליה אמר רבי יוחנן שדברי **רבי אלעזר בן ערך** שאמר "לב טוב" כוללים גם את דבריו. ולכאורה אין קשר בין אבר כמו 'לב טוב, לאבר אחר כמו 'עין טובה', ואם כך מדוע בכלל דברי רבי אלעזר בן ערך נמצאים דברי רבי אליעזר?

והתשובה לכך היא פשוטה. כאשר יש לאדם 'לב טוב', הוא רואה את כל הסובבים אותו ב'עין טובה'. וזאת משום שכאשר הוא רואה אותם עושים מעשה שיכול להתפרש לטוב ולרע, בהיות והוא עצמו אילו היה עושה את אותו מעשה היה עושה אותו לטובה, כך רואה הוא גם את האחרים.

לדוגמא, אדם רואה את חברו מרים ארנק תפוח מעל גבי הקרקע והולך לו. אם בעל לב טוב הוא - אילו הוא עצמו היה מוצא את הארנק היה מחפש מיד את בעליו וממהר להשיב לו, הרי שגם כאשר רואה הוא בעינו העין טובה את החבר, בטוח הוא שברצונו ברגע זה הוא לפשפש בקרבי הארנק, למצוא את הבעלים ולהשיבו להם. לעומת זאת, אם לב רע שוכן בלבו של אותו מסתכל, הרי שמיד יפרש את החבר בדיוק כפי שהיה עושה בעצמו, ויאמר: "ודאי נוטל הוא את הארנק לכיסו, ואינו מנסה לקיים את הציווי הבסיסי של השבת אבידה".

כל אחד מפרש את צעדיו של האחר על פי לבו. אם לב שחור לו, הרי שגם עינו תהיה עין שחורה. ואם לב לבן, בהיר וזוהר לו, הרי שגם עינו תהיה לבנה, בהירה וזוהרת באור יקרות.

לצערנו ולבושתנו, בכל דור נמצאים בינינו גם האנשים הטובים ביותר וגם האנשים בשפל המדרגה. "צַבּוּר" = ראשי תיבות: **צ**דיקים,**ב**ינוניים **ר**שעים. כי בכל קבוצה תמיד יהיו צדיקי הקבוצה, וכמו כן יהיו רשעי הקבוצה. הרעים שבינינו, ובעוונותינו 'עדיין' יש כאלה [לא כולם השתתפו בכל שיעורי החינוך], לא מסוגלים להאמין שיהיה מי שישרוף את ימיו ולילותיו למען האחרים, שיהפוך את חייו למשניים ואת חיי האחרים למאושרים, שיואיל להקריב מעצמו למען מטרה נעלית ולהקדיש לשם כך את כל אשר ברשותו ושלא ברשותו.

צרי עין אלה אינם 'רק' צרי עין, אלא 'צרי לבב'. לבם המושחר מוביל את עינם לראות כל דבר באור שלילי, והוא הגורם להם לפרש כל דבר לרעה, לשאול שאלות מביכות ולענות עליהן את הגרועים שבתירוצים. הראיה הראשונה, הפשוטה והקלה לכך היא, שלעולם לא יגשו אותם 'מרי לבב' להנהלת המוסד וינסו באמת לקבל תשובות לשאלותיהם, תמיד הם יעשו זאת רק בחברת אנשים זרים, יושבי קרנות, או מאוכזבי חיים, ובדרך כלל בעלי 'לב שחור' כשלהם.

בפרשתנו אומר הקדוש ברוך הוא אל משה רבנו: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי" (שמות כה, ב). הקדוש ברוך הוא לא מסתתר במסווה של מי שמפעיל משרד התרמה ונותן להם לעשות את העבודה השחורה. הוא לא מסתיר את חפצו בתרומה, ויתרה מזו הוא מסביר לעם ישראל לפרטי פרטים באיזו תרומה הוא חפץ ואיך ברצונו לקבלה.

ובהמשך, "וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם" (שם כ"ט ל, יב). "ונתנו", זו מילה שנקראת מתחילתה לסופה ומסופה לתחילתה בשווה. **ללמדך, שלא נותן התרומה הוא הנותן, אלא מקבל התרומה הוא הנותן ומעניק את הזכות ואת החסד לנותן התרומה. את ההשגות הללו, את הכחות הנאדרים יש אך ורק לגדולי ישראל והם אשר רצים פעם אחר פעם, מתבזים כביכול, ונתונים אף לביקורתם של ערלי הלב.**

הראשון שבגדולי ישראל שנחשד ללא הרף היה משה רבינו, ועל כל צעד ושעל אפפוהו הערב רב בתואנות ומדוחים. על הפסוק: "וְאֶת־הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים" (שם לח, כח). דורשים חז"ל (פסיקתא זוטרתא לקח טוב שמות לח) "כיון שנגמרת מלאכת המשכן אמר להם משה בואו ונעשה חשבון ביחד, מיד נתקבצו כל ישראל אצלו ["מיד" לא היה צורך לזרז אותם לכך... א.ר.], אמר להם אלה פקודי המשכן, חישב מה שהוציא בכל דבר ודבר, ושכח מה שהוציא בעשיית הווים, והיה תמיה, והכל תמיהין עמו ["הכל תמיהין" כי הלא ניתן לחשוש שהשתמש בזה לצורכי בני ביתו חלילה] עד שתלה עיניו וראה את הווים בעמודים, ונזכר מה שהוציא בעשייתן, שנאמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים.

ומה שגרם לו לחשב לערלי הלב את חשבונו של משכן, הוא כדברי הילקוט שמעוני (פקודי רמז תיד) על הפסוק "והביטו אחרי משה" - היו אומרים: ראה צוארו, ראה שוקיו, ראה כרעיו. אוכל משל יהודים, שותה משל יהודים, וכל מה שיש לו משל יהודים. וחברו משיבו: ריקה אדם ששלט על מלאכת המשכן, אין אתה

המשך בעמוד 3

שאלה יפה

שו"ת ממורנו הרב שליט"א

'זכר למחצית השקל' - אך ורק לתורה!

שאלה: האם אפשר לתרום את מעות 'זכר למחצית השקל' למשפחה במצוקה, או לצורך טיפול רפואי, או עבור יתומים ואלמנות?

תשובה: כמובן שחובה קדושה ומצוה גדולה לעזור ולסייע, לתמוך ולתרום עבור כל מה שציינת, וחובה זו היא כל השנה, אולם המעות של 'זכר למחצית השקל' הם מיוחדים **אך ורק לתורה.** ומרן רבנו זיע"א פסק (חזו"ע פוריס דף קה, יחו"ד ח"ל סי' פו), **שגם כשיבנה** בית המקדש בב"א, יהיה לימוד התורה במעלה יותר מהקרבנות. נמצא שהכסף המיוחד עבור 'זכר למחצית השקל', בזה הזמן שאין קרבנות, חובה להקדישו אך ורק לתורה. וכל אחד ואחד **בעירו** יבדוק אחר בתי מדרש לאברכים, וכן מדרשיות לבנות בע"ת המקשיבות לשיעורי תורה על ידי רבניות צנועות וצדיקות, ויתרום אך ורק להם אחר שהם עוסקים בתורה, ולא למקרים שציינת, ואף לא לבתי כנסיות (וכגון לחסמל, מיס וכדומה).

שמירת הקדושה ביום פורים הקדוש!

שאלה: חזן הקורא את המגילה לנשים, האם יש להקפיד שיקראו הנשים את ארבע הפסוקים שנוהגים לקרוא בקול רם, כגון "איש יהודי וכו'", וכן "בלילה ההוא וכו'"?

תשובה: חס ושלום! אין בזה צניעות כלל, אלא החזן ימשיך לקרוא את המגילה כרגיל. וכן אין צורך שיעמדו הנשים בזמן אמירת ברכות המגילה. ומרן רבנו זיע"א (בחזו"ע פוריס דף סט) מתיר לעמוד במקום שנהגו, ע"ש, אולם למעשה לא כדאי לנהוג כן.

וכן יש ליזהר מאוד בתחפושות בפורים, לילדים בלבד, שיהיו התחפושות עדינות, ותחפושות של קדושה ולא של גן חיות, ולא של פריצות, כגון אישה לאיש חס ושלום (חזו"ע פוריס דף קלט).

ואין היתר לבחורים להסתובב בליל פורים ברחובות, וכן אסור לנערות ותלמידות לעשות מסיבה, לשתות ולהתפרק, אלא יש להן להיות אך ורק בביתם **יחד עם הוריהם.** פורים הוא יום קדוש מאוד, כידוע מהזוהר הקדוש (תיקוני הזוהר דף נז:), פורים על שם יום כיפורים, ע"ש.

ועל אחת כמה וכמה שאסור להזיק לאחרים בפורים, או לזלזל, להלבין ו'לחסל חשבונות', רחמנא ליצלן. והדברים אסורים וחמורים מאוד מאוד! (חזו"ע פוריס דף רלח). ולכן אסור גם למכור ולהסתחר בכל מיני פצצות ודינמיות המפחידות ומשמיעות רעש גדול. ויש בזה עונש גדול בדיני שמים (עי' כ"ק ט.), ויש ליזהר בכך מאוד!

נטילת מים אחרונים - כשאכל עם כפפות

שאלה: אדם שאכל עם כפפות, האם צריך ליטול ידיים למים אחרונים? והאם חייב להסיר את הכפפות בעת שמברך ברכת המזון?

תשובה: צריך ליטול ידיים למים אחרונים גם כאשר לא נגע במלח. ולכן גם כאשר אכל עם כפפות, צריך ליטול ידיים למים אחרונים. וכן לגבי ברכת המזון, אין זה כבוד לברך ברכת המזון עם כפפות, ולכן צריך להסיר הכפפות בעת שמברך ברכת המזון (ועי' מקנ"ב כסי' לח ס"ק יב), וברכת המזון דינה כתפילת העמידה (מקנ"ב סי' קפג סק"ל).

ולפי הקבלה חובה ליטול ידיים למים אחרונים, גם בזמן הזה שאין מלח סדומית (עי' מקנ"ב סי' קפח ס"ק כב).

להמתין 24 שעות בין הכנת מאכלי חלב למאכלי בשר באותו תנור

שאלה: שמעתי שאפשר להשתמש בתנור גם לחלבי וגם לבשרי, ורציתי לשאול, אם אני מנקה אותו היטב, ומדליק אותו על חום גבוה למשך חצי שעה, האם צריך להמתין גם מעת לעת (24 שעות) בין בשר לחלב?

תשובה: יש מחמירים להמתין 24 שעות, אבל למעשה אין צורך, כי העיקר שהתנור נקי מאד, ומדליקים אותו על חום גבוה חצי שעה, וזה מצוין (ועי' מקנ"ב סי' תנח ס"ק כח, ויבי"ל ח"ג יור"ד סי' ז).

קושיא בדברי מרן רבנו הגדול זיע"א בהלכות ריבית

שאלה: אני לומד הלכות ריבית, ויש לי קושי בדברי מרן רבנו הגדול הרב עובדיה יוסף זיע"א, שמחד גיסא היקל בהליכות עולם (ח"ח) להלוות בריבית למחלל שבת בפרהסיא, ולא חש לסברא שבימינו הם תינוקות שנשבו, על אף שאיסור הלוואה בריבית הוא מהתורה. ומאידך גיסא, בהליכות עולם (ח"ל עמ' ק) חש לסברא שהם תינוקות שנשבו לגבי עירוב חצרות שהוא רק מדרבנן, ורק בשעת הדחק סמך להקל לומר שהם אינם תינוקות שנשבו. כל זאת מלבד הסברות שכתב ביבי"א, שכדי להיעשות מחלל שבת בפהרסיא יש דעות שבעינן עבודת קרקע, ובפני עשרה ישראל כשרין וכו'. ואם כן כיצד נקל באיסור ריבית החמור, שאין העפר של העובר על איסור זה ננער לעתיד לבוא?

תשובה: שאלה יפה, חזק ואמץ! והתשובה היא שמרן רבינו הגדול זיע"א בהליכות עולם שציינת, ביאר היטב שמומר לחילול שבת גם מרצון דינו כדין להכעיס, ומאחר ומביא ומשלם את הריבית מדעתו ומרצונו, מותר לקחת ממנו ריבית. ולהיפך, באמת יהיה אסור לתת לו ריבית, שאיסור זה עדיין קיים, ע"ש.

ולמעשה, כוונת הדברים, שלגבי מצבו הרוחני אין דינו כגוי, וכמו שציינת מיבי"א ח"א, שצריך בפני עשרה וכו', אבל לענין גשמיות וכגון להוציא כסף ממנו, זה קל יותר, וכשנותן מדעתו, ואין מצוה להחיותו, שפיר דמי.

קניית מכשיר 'סמארטפון' מושגח, למי שמתחזק דרכו בשיעורי תורה

שאלה: ברוך השם אני חוזר בתשובה ומשתדל להתחזק במה שאפשר מיום ליום, ורציתי לדעת מה דעתו של מורנו הרב שליט"א על מכשיר 'סמארטפון' מושגח עם סינון, אני מעוניין בטלפון זה מכיוון שאני מתחזק מזה המון, מהצפייה בשיעורי תורה רבים אשר מחזקים אותי מאוד, וכן מהצפייה בחיזוק היומי של הרב אליהו הי"ו? האם אפשרי להשתמש במכשיר זה?

תשובה: לא כדאי לך, זה לא בשבילך, כל מה שעובר דרך טלפון תברח ממנו כבורח מן האש.

יש דיסקים מצוינים שדרכם תוכל להתחזק בתורה, וכן ישנם מכשירים שניתן להכניס בהם דברי תורה ללא חיבור לאינטרנט כלל ועיקר. והעיקר שזה לא יהיה דרך טלפון שיש בו חשש סכנה למכשולים גדולים, וחבל.

ומה שעושים מוסדותינו, אין זה אלא להציל מה שניתן להציל מהציבור הרחב, כדי לזכותם בדברי תורה, מאחר וכבר יש בידם מכשיר זה, אבל לקנות במיוחד עבור זה, בודאי שאין לעשות כן!

שיעור תורה לאבלים שבאים לבית הכנסת

שאלה: אבלים תוך שבעה, שומרי מסורת ובאים לבית הכנסת לתפילות. האם מותר לעכבם לשמוע שיעור תורה ולומר קדיש כאשר באמת זה שיעור בהלכה.

תשובה: אם אביהם ז"ל לא היה שומר תורה ומצווה, אלא מסורתי כמותם, יתכן שאין דיני אבלות, ובודאי שחייבים ויכולים לשמוע שיעור תורה. (עיין חזו"ע מכלות ח"ל דף תקלו). וגם כשהיה שומר מצוות, מאחר ומצוה לקרבם לתורה, וכעת ישמעו הלכות שבת, ותפילין וכשרות, ויזהרו ויתחזקו, וזה בגדר מוסר השכל שמותר לאבלים (עיין חזו"ע ח"ב דף קכ). וכמובן, החכם והמגיד שיעור, יוסיף בהלכות **הנהגות ויראת שמים,** וזה מצוין. והתורה בלולה בכל מכל כל, וזה תלמודה של בבל (עיין סנהדרין כל.). וגם אם השיעור בדף יומי, כדאי להשאירם ולטפטף להם תורה ויראה. והראוי לבילה, אין בילה מעכבת בו (עיין קידושין כה.).

וזכות הרבים תלוי בו. וכידוע, תפילת העמידה בלחש, להשתדל לכל הפחות שבע דקות (אור לציון מוסר דף קלח). ורבינו הגר"ש דבליצקי זיע"א הוסיף שצריך תשע דקות, ורבינו בעל שבט הלוי הוסיף שצריך שתים עשרה דקות.

המשך בעמוד 2

מבקש שיהא עשיר? כיון ששמע משה כך, אמר להם: חייכם משהמשכן נגמר אני נותן לכם חשבון, שנאמר "אלה פקודי המשכן".

זהו הדבר העיקרי המקשר בין ראש כולל בתל אביב לראש ישיבה בירושלים, בין מנהל מוסד בבאר שבע לבין בעליו של גמ"ח בחיפה. כל אחד מהם אמור לעבור את אותם רגעים קשים של עמידה מול תורם וספק לגבי החלטתו, ולאחר מכן להתמודד עם שועלי הכרמים חסרי התבונה המנסים לחשב חשבונו של מוסד בטרם יבואו חשבון. והם - ראשי המוסדות - עושים זאת באותה מסירות נפש, משום שמאמינים הם במטרה ולמענה מוכנים להקריב כמעט כל קרבן אפשרי.

אחד מגדולי המתרימים בכל הדורות, אשר הפך לסמל של הערצה בנושא, היה מקים מייסד וראש ישיבת פוניבז' המעטירה, הלוא הוא הרב כהנמן זכר צדיק לברכה. באחת הפעמים בהן נפגש הרב כהנמן עם נדיב וקיבל ממנו תרומה הגונה לישיבה שהקים, ביקש אותו נדיב לשאול שאלה, ומשקיבל את הרשות לכך הקשה: "היאך יתכן שאני עובד קשה כל כך על כספי וצובר אותו בעמל ויזע. והנה מגיע כבוד הרב לביתי, יושב עמי למספר דקות, וכבר מקבל סכום עצום שכזה? היכן הטורח והעמל של כבודו מול טורחי ועמלי על הסך הזה?

אמר לו ראש הישיבה, לו היית חש את הפחד והחשש העוברים בלבי בשעה בה אני דופק על דלתך, ומסתפק האם תיענה לי ומה יהיה גודל התרומה, היית מבין שהקושי אותו אתה עובר הוא כאין וכאפס מול הקושי העצום אותו אני עובר...

יהיו דברים אלה כדגל של אהבה, הערכה והערצה לאחינו מוסרי הנפש, האנשים העומדים על העם, גדולי ישראל האמיתיים והעומדים לימינם. אשר בתבונתם זוכים יום יום ושעה שעה להיות עמוד האש ההולכים לפני המחנה, ומעניקים לכולנו במסירותם השראה למסירות נפש, לאהבת ה' ולעמידה בכל האתגרים בהם מעמיד אותנו בורא העולם. נעריץ ונוקיר, ונעשה ככל יכולתנו להיות שותפים במעשיהם, ולזכות לחסות בצל כנפיהם בזה ובבא, אמן.

ברוכים תהיו!